

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVA23
Höstterminen 2023
Handledare: Martin Hall

Vägen till en förgrenad IR teori

**En prövning av förenligheten mellan IR teorierna
Liberalism, Realism och Konstruktivism**

Robert Lysholdt Randal

Abstract

The following study delves into the congruence of three major IR theories. Constructivism, liberalism and realism. It delves into this congruence by testing their compatibility under a single analytical framework. To best highlight these theories overlapping sides I have chosen to find variants of the theories that I believe to be most similar to one another. Furthermore, an idea analysis is conducted in the form of a dimensional analysis. The dimensions analysed range from ontological, epistemological, methodological to more concept oriented. To aid with this analysis I've created analysis schemes to visualize the analysis. At the end of the theoretical analysis I try to piece together the results and summarize my findings before attempting to apply them practically in the following chapter.

The results of the study were mixed. Major congruence was found as well as the possibility of incorporating all theories under a single analytical framework but with quite a few adjustments needed. Furthermore, the actual practicality is yet to be tried at any depth so it remains to see how significant the findings actually are. Nevertheless I hope it can serve as a launching pad for future research within the area.

key words: congruence, IR, classical realism, liberal institutionalism, neoclassical constructivism

Innehållsförteckning

- 1. Inledning**
    - 1.1 Problemformulering
    - 1.2 Syfte och ämne
    - 1.3 Metod
      - 1.3.3 Disposition
    - 1.4 Bakgrund
    - 1.5 Litteratur
    - 1.6 Teori
  - 3. Teoretisk analys**
  - 4. Praktiskt analys**
  - 5. Resultat/Slutsats**
  - 6. Diskussion**
- Litteraturlista**

1. Inledning

Denna uppsats kommer primärt att bestå av en idéanalys, mer specifikt en dimensionsanalys av realism, liberalism och konstruktivism (inom IR). Jag ämnar att pröva förenligheten av de tre teorierna och skapa grundläggande förutsättningar för att om möjligt konstruera en förgrenad teori.

1.1 Problemformulering

Som nämnt i inledningen ämnar jag i min uppsats att utreda förenligheten av de tre teorierna liberalism, realism och konstruktivism inom internationella relationer (IR). I detta finns en tes att teorierna faktiskt är förenliga inom en och samma ontologiska, epistemologiska, normativa och metodologiska ramverk.

1.2 Studiens syfte och ämne

Syftet med studien är att förhoppningsvis utveckla ett mer verklighetsförankrat analysverktyg för IR. Det följer därmed också att den vetenskapsfilosofiska syn som underliggör studien är en där olika teorier förstås som mer eller mindre korrekta i dess förklaring och förståelse av verkligheten och inte enbart som olika par glasögon. Detta kan anses föreligga mer i linje med vad individuella teoretiker inom olika teorier tror än utomstående som inte anser sig själva anhängare av olika teorier. I problemformuleringen underförstås också att jag finner någon typ av ackurat verklighetsförklaring inom alla teorier och att de alla till viss del är verklighetsförankrade men fångar olika aspekter av verkligheten, däremot inte helheten.

Relevansen att förstå dessa skilda synsätt är det följande, om teorier enbart innebär att vi lägger emfas vid olika analysnivåer och förhållanden (vare sig materiella eller normativa) och inte är något vi anser kunna applicera universellt för att förklara fenomen inom IR så skulle en sådan här studie vara mer eller mindre irrelevant om inte någon ny typ av förhållande eller analysnivå skulle synliggöras för forskning. Med det andra synsättet förutsätts istället alltså någon sorts av universell applikation av teorierna eller att det finns ett sätt att se på världen som är mer *rätt* än andra sätt. En teori är således inte längre bara ett akademiskt analytiskt verktyg men en reell verklighetssyn, ju bättre teorin är på att förklara, se och förstå världen ju mer *rätt* är den. Det är utifrån det sistnämnda vetenskapsfilosofiska synsätt som jag kommer att bedriva studien. Det är både inomvetenskapligt och utomvetenskapligt relevant eftersom att det faktiskt kan ge oss vissa analytiska verktyg som inte annars funnits och att allmänheten i sin tur kan få någon nivå av nytta av en sådan studie. Det följer därav att om det är möjligt att förena teorierna under samma ramverk att en sådan teori är just av nytta, den måste alltså ha åtminstone en liknande förklaringskraft som teorierna har på egen hand om inte mer. Om resultatet blir en väldigt ökad bredd men ett förlorat djup finns det ingen reell användning av teorin.

1.3 Metod

Hur kan vi resonera kring olika metodval angående vårt forskningsproblem?

Som jag kommer att diskutera utförligare under rubriken "Hur får detta plats inom ramen för en c-uppsats" kommer arbetet att bestå av tre delar. Rekonstruktion av idéer, prövning av förenligheten och slutligen justeringar för att bättre anpassa en förgrenad teori. Det finns egentligen bara två olika typer av analys som jag ser som lämpliga för att besvara

frågeställningen på ett tillfredsställande sätt. Dessa är en idéanalytisk idealtypsanalys och idéanalytisk dimensionsanalys. Jag kommer inte att diskutera vilken av dessa som jag anser bäst lämpat under denna rubriken men under nästa rubrik.

Jag kommer nu kort att förklara min anledning till att jag inte anser det lämpligt att bedriva någon annan typ av analys än idéanalys. Till att börja med kommer jag försöka testa förenligheten av teorier så en förenlighetsanalys är vad som kommer behöva bedrivas. Med detta sagt kan man använda sig av en kombination av olika metoder tillsammans med en förenlighetsanalys men jag anser att alla de följande metoderna i kombination med en förenlighetsanalys; diskursanalys och kvantitativ innehållsanalys snarare gör analysen för bred och inte tillräckligt djup (Jørgensen & Phillips 1999 kap. 1, Teorell & Svensson 2007 kap. 1, 5-8).

1.3.1 Varför idéanalys? Hur ska vi gå tillväga och vilka konsekvenser får detta?

Utifrån tidigare utläggningar om de generella resonemang som görs i litteraturen angående normativ och tolkande metod anser jag det mer eller mindre självklart att idéanalys är att föredra i denna studie (Jørgensen & Phillips 1999 kap. 1 och 6, Teorell & Svensson 2007 kap. 1, Badersten 2006 kap. 2, Beckman 2005 kap. 1 och 6). Trots det mindre traditionella problemet - idéanalysen av en samling idéer - ser jag helt enkelt inte hur det rent metodologiskt kan rättfärdigas att använda sig av någon annan metod (Beckman 2005). Även om detta skulle kunna göras anser jag det inte få plats eller relevant inom den här typen av arbete - det vill säga en c-uppsats. Detta då idéanalysens huvudsyften är de följande; "beskriva, förklara eller ta ställning" där förklara innefattar att redogöra vad vissa antaganden, argument eller ställningstaganden har för konsekvenser (Beckman 2005 kap. 1).

Idéanalysens utformning i studien kommer att vara en där dimensioner analyseras och jag kommer därmed inte att använda mig av idealtyper. Skillnaden i tillvägagångssätten är det följande; vid konstrueringen av idealtyper skapas extremversioner av ideologier vilket skulle öka mängden skillnader mellan teorierna istället för att belysa dess gemensamheter vilket istället kan göras genom att göra en dimensionsanalys (Beckman 2005 kap. 2). Med det sagt är det inte omöjligt att använda sig av idealtyper, men jag riskerar att iom en idealtypsanalys utformning belysa skillnaderna mer än likheterna (Beckman 2005). Å ena sidan kan detta ses som en styrka i analysen *om* jag lyckas förena teorierna trots detta men det kommer vara desto svårare att förena

teorierna och kommer att kräva längre utläggningar och ta mer tid vilket inte får plats inom ramen för en c-uppsats vilket diskuteras vidare i nedanstående stycke.

1.3.2 Avgränsningar

Uppsatsen får max uppgå till 10 000 ord vilket grovt begränsar arbetets omfattning, för kontext är en masteruppsats omfattande 30 hp 20 000 ord på statsvetenskapliga institutionen och en doktorsavhandling betydligt mer omfattande. Begränsningarna som kommer att sättas på denna studien kommer således både gälla studiens djup såväl som studiens bredd.

Vad detta rent praktiskt innebär för arbetet är att jag *inte* kommer att få plats med att utveckla en helt ny teori. Jag kommer *inte* att få plats med en för långtgående argumentation då jag har som avsikt att studien ska inkludera de följande tre stegen: rekonstruera de grundläggande teser som återfinns inom de tre teorierna som är föremål för studien, testa dessa tesernas förenlighet och slutligen justera dessa om nödvändigt (Badersten 2006, Beckman 2005)¹. Steg ett kommer att innefatta att använda mig av en dimensionsanalys av en eller två teoretiker inom respektive teori som valts ut med hänseende till vad jag förklarar dess förenlighet med de andra utvalda teoretikerna att vara (Badersten 2006, kap. 3 och kap. 8, Beckman 2005, kap. 1, 2 och 6). När dessa dimensioner har identifierats och rekonstruerats inleds studiens andra steg, att testa förenligheten. Detta steget kommer att innefatta att testa förenligheten av dimensionerna inom en och samma epistemologiska, ontologiska och normativa ramverk. Det här steget kommer att vara huvudfokuset i studien och kommer vara där majoriteten av argumentationen kommer att ta plats. Med tanke på vikten som läggs vid detta steget är det väldigt viktigt att det första steget är väl motiverat och uttänkt för att göra det andra steget så smidigt och elegant som möjligt. Det sista steget kommer vara avgörande för om jag lyckas finna någon förenlighet mellan teorierna eller inte. Det är under detta steg jag kommer justera olika antaganden och idéer för att få plats inom en och samma förgrenade teori. När detta är gjort kommer jag också att ha en kort diskussion kring arbetet i helhet men först kommer jag att diskutera vidare diskutera hur mitt val av material och avgränsningar har påverkat det svar jag kommit fram till.

Från tidigare paragraf om hur studien får plats inom ramen för en c-uppsats diskuteras det även kort om hur studiens djup och bredd blir begränsad av arbetets utformning. På grund av 10 000

---

¹ Björn Badersten, Lunds Universitet, seminarier 20 & 27 mars 2023

ord gränsen och de tre steg som studien ska innehålla så måste ganska stora avgränsningar göras angående hur jag väljer att definiera och rekonstruera teorierna. Jag kommer som tidigare nämnt endast använda mig av en till två teoretiker inom respektive teori. Det finns flera tusentals teoretiker inom teorierna och väldigt många framstående historiska figurer (framförallt inom realism och till viss del liberalism) så det är mycket av teoriernas omfång som kommer att utelämnas. Den definition av teorierna som kommer att användas kommer därmed vara starkt färgad av de(n) teoretiker jag väljer. Detta påverkar såklart intersubjektiviteten vilket kommer diskuteras i nästa underrubrik.

1.3.3 Disposition

Arbetets disposition kommer att vara lite oortodoxt. Detta då jag kommer att tillämpa en idéanalys på en rad samling idéer (teorier) och jämföra dessa (dimensionsanalys) snarare än att jämföra förhållningssätt till en viss fråga eller synen på en viss fråga. Jag kommer i 1.4 att diskutera grundläggande bakgrund till de teorier och inriktningar jag valt att fokusera på. Det kommer att finnas ett teoretiskt kapitel där för- och motargument kommer att föras för förenligheten av teorierna på en rad olika punkter samt en rad analyscheman som på ett förhoppningsvis lättförståeligt och visuellt sätt visar en rad antaganden som teorierna gör. Både innan och efter dessa analyscheman kommer det att finnas text som förklarar mitt val av analyschema, varför jag har valt att karaktärisera saker på det sätt jag gjort och efter analyschemat kommer jag att diskutera huruvida det är möjligt eller ej att förena dessa syner. Detta kapitel kommer att efterföljas av ett lite mer praktiskt kapitel, där exempel på hur teorierna fungerar lite i praktiken kommer att göras och ett försök att använda resultaten av teorikapitlet för att förklara ett fenomen och se hur dessa förklaringar skiljer sig från teorierna i sig. Detta kapitel görs dels för att konkretisera arbetet men det är viktigt att ha i åtanke att oavsett resultat i teorikapitlet så kommer ingen fullständig teori att utvecklas i arbetet och det mest kompletta som kan ske är att vi får en rad fragmenterade antaganden som sedan kan användas som en grund i framtida forskning. Det är dessa fragmenterade antaganden som kommer att illustreras av de praktiska exemplena.

1.4 Teori

Den klassiska realismen utmärker sig i sin förmåga att förklara maktdistribution och framförallt hur aktörer (stater och statsmän) agerar under anarki (statsmän agerar dock inte alltid under anarki) och hur detta hänger ihop med krig. Den klassiska realismen skiljer sig från dess senare versioner i och med att flera av teorins "grundare" och anhängare anser att sociala aspekter fortfarande har en roll i internationell politik. Något som andra versioner av realism, såsom strukturell realism, skulle påstå har minimal effekt om någon effekt alls. Trots detta är teorins stora fokus och styrka att kunna hitta återupprepande mönster som kontinuerligt leder till konflikt, i största mån på grund av systemets natur. Systemets natur är det internationella samhällets anarkiska karaktär.² Vilket leder till att stater, för att försäkra sin egen överlevnad, måste agera med en konstant skepticism gentemot alla andra stater. Som källor för denna typ av realism kommer jag att använda mig av Hans Morgenthau och i begränsad utsträckning Niccolò Machiavelli (Hall 2014 s. 53-60).

Liberalismen, framförallt neoliberalismen som förespråkas av Robert Keohane, kallas också ofta för neoliberal institutionalism och med rätta. Stor vikt läggs vid institutioners roll i det internationella systemet och hur dessa kan bygga förtroende, ekonomisk interdependens och samarbete. Till skillnad från realisterna så ser liberaler ett egenvärde hos institutioner. Realister förklarar institutioner som reflektioner av de maktförhållanden som redan råder och bara redskap för stormakterna. Där ser istället liberaler ett annat sorts ramverk med nya förutsättningar som ger mindre stater en chans att kunna vara med att bestämma men som också som också förändrar hela den internationella spelplanen. Detta är dock inte alla de påståenden som liberalismen gör om internationell politik. Enligt teorin så påverkar även statskick också internationell politik väldigt mycket, demokratier och auktoritära regimer agerar olika. Dessa huvudantaganden kring internationell politik utgör de största antaganden som liberalism gör om internationell politik. Teorins utformning har gjort att den på ett utmärkt sätt kan förklara utvecklingen av FN, EU, internationella handelsavtal, nedrustningsavtal, internationella domstolar och lagstiftning med mera. Däremot har det stora fokuset på samarbete och det relativt lilla fokus som konflikt har fått

---

² Här använder jag mig av internationellt samhälle enbart i bemärkelsen att inte förvirra läsaren med meningens inledande användning av ordet system. Jag använder alltså här internationellt system och samhälle utbytbart.

gjort att teorin inte har så mycket att säga om området förutom dikotomin mellan autokratier och demokratier.

Konstruktivismen är den yngsta av de tre syskonen och är den teori vars epistemologiska och ontologiska antaganden om verkligheten skiljer sig markant från de andra. Framväxten var framförallt i början på 90-talet som ett resultat av kalla krigets slut och liberalismens men framförallt realismens brist på förklaringar till detta fenomen. Konstruktivism är en teori där man ser verkligheten som skapad av oss, *konstruerad*. Vad som menas med detta är att alla värden, alla saker och alla koncept vi kan, inte reflekterar den materiella verkligheten utan våra kollektiva normer, idéer och tankar skapar den internationella politikens sfär (och till större eller mindre utsträckning allting annat beroende på vilken konstruktivist du frågar). En bra metafor för detta är hur vi ser på pengar. Pengar har inget reellt värde för oss förutom det värde vi tillskriver det. Om vi som samhälle bestämmer oss för att pengar inte längre ska användas så har de inte längre något värde, det är bara metall och papper eller siffror på ett konto. Konstruktivismens styrka är att förlita sig på vår sociala natur. Att förklara vissa kulturella, personliga och icke-tidsenliga skillnader i hur internationell politik drivs. Det är långt ifrån den mest radikala teorin med vissa av de här antaganden³ och vissa anser att den gör för lite när det gäller att ta hänsyn till hur konstruktivismen hanterar saker som tid och utrymme och att den fortfarande är för lik realismen och liberalismen. Andra anser teorin inte vara tillräckligt interpretivistisk och för euro-centrerad. Generellt sett beskrivs konstruktivism som en teori som inte är epistemologiskt, ontologiskt och/eller metodologiskt kompatibel med de tidigare två teorierna jag beskrivit (Barkin 2003, s. 325-327). Konstruktivismen har flera inriktningar men vi kommer att fokusera på den inriktning inom konstruktivism som kallas för neoklassisk konstruktivism (Ruggie 1998).

Jag anser konstruktivism vara mer av ett metodologiskt ramverk eller tillvägagångssätt än en substantiell teori inom internationella relationer vilket är i linje med J. Samuel Barkins beskrivning (2003), men också med den prominenta konstruktivisten Alexander Wendt själv (1992 s. 391-425, 2002 s. 52-72). Detta är dock inte det enda synsätt där vissa anser konstruktivism vara en substantiell teori på egen hand på grund av deras tolkning av de antaganden som konstruktivism gör om internationell politik - men också politik mer generellt -

---

³ Se postrukturalism

natur (Jackson 2004, s. 337-339). Hela denna uppsats kommer alltså att diskutera konstruktivism utifrån denna tolkning.

Intersubjektivitet - kritiserbarhet och reproducerbarhet

Intersubjektivitet är kanske det mest framstående exemplet på vad som skiljer vetenskap från icke-vetenskap (Badersten 2006 kap. 4). Det är genom intersubjektivitet som vi kan, över tid, bygga upp hela 'schools of thought' och långtgående idétraditioner. Intersubjektiviteten innefattar både kritiserbarheten och dess reproducerbarhet, men vad betyder dessa reellt? Och hur kan vi resonera kring intersubjektivitet angående mitt forskningsproblem? Kritiserbarheten kan vi här definiera som tydligheten och öppenheten i argumentationen i uppsatsen, de tolkningar som görs av teorierna, valen av teoretiker och avgränsningarna som görs (Ibid). Reproducerbarheten beskriver Badersten (2006) som "[...] innebär att de resonemang man för skall vara möjliga för en utomstående att följa och rekonstruera." Det hänger självfallet ihop med det första kriteriet, om det inte går att kritiskt evaluera arbetet kan det heller inte reproduceras då metodvalen, argumenten och litteratur val inte på ett tydligt sätt blivit redogjort. Är argumentation tydliga, används väldefinierade begrepp och 'alla' val blivit väl redogjorda är arbetet både kritiserbart och reproducerbart (Ibid, Teorell & Svensson 2007 kap. 3).

Argumentation

Med tanke på arbetets abstrakta natur kommer argumentationen behöva vara allt desto mer tydlig. Generositetsprincipen kommer att appliceras i slutet av studien för att tillföra kontrasterande tolkningar till den som jag kommer att göra i studien. Argumentationen kommer behöva ha en väldigt tydlig röd tråd för att uppfylla intersubjektivitetskraven som nämns ovan. Vidare, kommer en kombination av tankekonstruktioner, abstrakta resonemang och logisk argumentation att användas.

1.5 Litteratur

Litteraturen som används kommer primärt att vara böcker och artiklar av mina 'valda' teoretiker men även andra framstående forskare eller som kan ha något relevant att säga. Detta inkluderar

men är inte begränsat till arbeten som *The Twenty Years' Crisis*, *Power: a radical view*, Jervis artikel "Realism, Neoliberalism and Cooperation", "Realist Constructivism" av Barkin, "Bridging The Gap: Toward A Realist Constructivist Dialogue" av Patrick Thaddeus Jackson. Som även framkommer från dessa exempel är det både verk som är inflytelserika inom en viss tidsperiod och teori men också för det aktuella ämne som uppsatsen handlar om. Valet av litteratur i uppsatsen är oerhört viktigt för resultatet. Jag har därmed valt att använda mig av de verk jag anser vara mest relevanta för varje teori (klassisk realism, liberal institutionalism och neoklassisk konstruktivism) plus artiklar som legat till bakgrund för studien. Dessa är arbetets huvudkällor.

1.6 Bakgrund

Studien utförs på grund av två olika grenar. Den ena är min tidigare B-uppsats *Kuwait, Irak och Syrien. Vad har lett till en så konfliktdrabbad religion?* och den andra grenen utgörs av tidigare forskning inom ämnet (Lysholdt 2023). Detta var något som intresserade mig redan då och som fick mig att ifrågasätta min syn på vikten, applikationen och nyttan olika vetenskapliga teorier har inom samhällsvetenskaperna. I synnerhet ifrågasatte det min syn på internationella relationer. Något som även bidragit, dock efter valet av ämne, var alternativ kursen som jag läst under den pågående terminen *International Relations In Time And Space*. Den tidigare forskningen utgörs först och främst av akademiska artiklar som utbyttes på 90-talet i en form av respons, kritik och försvar av sina teorier, då framförallt realism och liberalism. Robert Jervis arbete "Realism, Neoliberalism, and Cooperation: Understanding the debate" fick mig att inse att teorierna kanske står ännu närmare varandra än vad jag först anat. När jag sedan läst J. Samuel Barkin verk "Realist Constructivism" från 2004 och Patrick Thaddeus Jacksons respons var jag övertygad. Det är framförallt från dessa pelare som själva studien försöker att bygga på.

3. Teoretisk sammanfogning

I detta kapitel kommer jag att ha analyscheman där de olika dimensionerna hos teorierna kommer att utvärderas, både innan och efter kommer resonemang föras kring varför dimensionerna är med, varför de är beskrivna som de är och hur de fungerar i relation till varandra. Efter varje analyschema kommer teoretiska för- och motargument att föras kring hur kompatibla teorierna är. Vidare kommer jag att föra argumentation för- och emot hur väl dessa teorier går att sammanfoga på andra punkter som inte är med i analyschemat av en eller annan anledning. Att notera här är att det inte ligger inom ramen för kapitlet att utvärdera vare sig denna potentiella kompatibilitet är vetenskapligt intressant eller hur det skulle fungera i praktiken. De ämnena är något som kommer att diskuteras i diskussionskapitlet av uppsatsen. Slutligen innan vi börjar vill jag klargöra att detta är mina och andra akademikers tolkningar av mer eller mindre specifika inriktningar inom respektive teori som företräds av de teoretiker som presenterats tidigare i arbetet.

Nedan är ett analyschema som jag valt att kalla ett komparativt analytiskt ramverk för IR. Syftet här är att inkorporera ontologiska, epistemologiska och metodologiska antaganden inom varje teori, att göra en grundläggande beskrivning av dessa. Varför jag har med dem, varför jag inte har med andra, varför jag har definierat dem som jag gjort et cetera. Efter analyschemat kommer jag att analysera hur väl jag anser att dessa skilda beskrivningar av verkligheten är kompatibla inom en och samma världssyn. Först kommer det vara argument för följt av ett stycke av motargument.

Med tanke på att jag primärt använder mig av Hans Morgenthau för realism och i mindre utsträckning Niccolò Machiavelli så är makt onekligen huvudfokus inom teorin (Machiavelli 1532 [2020]). Morgenthau går till och med så långt att säga att studiet av internationell politik är studiet av makt (Morgenthau 1948, s. 15) Vidare, att stater är den primära analysenheten inom den samtida realismen är självklarhet för många. Att det är det för den klassiska realismen kan på många sätt ses som en induktiv självklarhet med tanke på när och under vilka förutsättningar

teorin utvecklades (Carr 1964, s. 244-234). Det är således inte en självklarhet att stater *bör* vara den primära analysenheten inom klassisk realism men att den har varit/är det på grund av huvudfokuset på makt och att de primära maktinnehavarna varit stater under det senaste århundradet. Denna tes styrks av den klassiska realismens, enligt mig, sekundära analysenhet; statens karaktär. Med statens karaktär menar jag både statsapparaten utformning och mål men också de statshuvud och nyckelpersoner som själva har makt och styr inom staten. Detta är en punkt där klassisk realism och strukturell realism skiljer sig markant på, se Kenneth Waltz verk 1959 och 1979. Som beskrivit av Barkin 2003, så spelar detta roll eftersom statsapparaten utformning och mål, statshuvud och andra nyckelpersoner direkt influerar hur mycket makt en stat har men också hur denna makt både kan och kommer att användas (Ibid, s. 4). För att summera den klassiska realismens huvudområden: allting handlar om makt, hur mycket makt en stat har, hur mycket den kan ha, hur makten används och hur olika stater använder makt på den internationella arenan. Analysenheterna följer sedan efter *enbart* på grund av att stater är de med mest makt och statens karaktär direkt påverkar hur mycket makt staten får och hur denna används.

Den klassiska realismen menar inte att stater alltid fokuserar på sin egen överlevnad men att den *bör* göra det om antagandet att *några* stater gör det i det internationella systemet stämmer. På grund av det internationella systemets anarkiska karaktär *kommer* alla stater som överlever i längden att vara stater som fokuserar på sin egen överlevnad (Morgenthau 1948, s. 13). Som en liknelse kan vi använda detta tankesätt som en parallell för liberal institutionalism. Jag menar att denna variation av liberalism inte har någon dispyt med realismen angående förekomsten eller utbredningen av internationell konflikt men snarare vare sig detta är *onödigt* för stater. Detta gör jag i likhet med resonemang som förs av Robert Jervis i sin artikel "Realism, Neoliberalism, and Cooperation" från 1998. Vidare, liberal institutionalism - som jag härmed bara kommer att beskriva som liberalism - har ett annat perspektiv på internationella affärer. Den karaktäriseras inte *nödvändigtvis* av stater som enbart styrs av en önskan för överlevnad (en tes som jag inte anser realismen till fullo gör heller, men kommer att diskuteras efter analysens schemat) men av stater som inte ser världen som ett nollsummespel där man *måste* tänka på att varenda handling också påverkar alla andra och antingen ökar eller minskar din och deras makt i relation till varandra (Jervis 1998 s. 42-45, Keohane 1984, Keohane 1989). Vidare anser jag tankegången att

liberalism och realism måste ha olika grundläggande antaganden om verkligheten för att de belyser så olika delar av internationell politik exempli gratia; liberalism ser samarbete, ekonomi, transnationella (och kontinentella) företag, organisationer institutioner, stater och miljö där realism ser hur makt manifesterar sig och utspelar sig på den internationella arenan så är detta dels på grund av att teorierna är byggda för att studera olika saker (Jervis 1998, s. 44-52). Detta är även i linje med vad som redan sagts i stycket om realism och dess studie av makt.⁴ Även om detta argumentet håller, vad är då liberalismens huvudfokus och vad är dess analysenheter?

Liberalismens huvudfokus är samarbete, vare sig ekonomiskt, politiskt, militärt eller annat. Den primära analysenheten är institutioner och den sekundära är aktörer och beslutsfattare men också saker som statsklick som också är en del av analysenheten 'statens karaktär' inom den klassiska realismen⁵ (Ericson 2014 s. 67-80, Tallberg 2014 s. 199-213 & 216-217).

Huvudfokuset för den neoklassiska konstruktivismen är normer. Normer är delade sociala förståelser av verkligheten (Eriksson, 2014 s. 99-102). Vad som är rätt och vad som är fel, vad som har status och vad som inte har status, vad som är relevant och irrelevant, vad som bör eftersträvas och vad som bör avskräckas. Normer kan vara kodifierade lagar och regler eller enbart hållas på en social och kulturell nivå där den kollektiva förståelsen är så pass stark att de flesta tenderar att följa normen (Ibid). Det är således huvudtesen inom konstruktivism som helhet att internationell politik utgörs av sådana normer - normer som inte nödvändigtvis behöver reflektera materiella förutsättningar överhuvudtaget. Den neoklassiska konstruktivismen menar vidare att det finns en verklighet som går att empiriskt studera och identifiera (Wendt 1999, Ruggie 1998). Eftersom att normer är huvudfokuset inom konstruktivismen följer det att idéer är den primära analysenheten då dessa är vad som utgör normerna. Vi studerar alltså närvaron och effekten av olika normer inom den internationella arenan för att sedan bryta ner och analysera själva idéerna som utgör normerna. Avslutningsvis måste vi differentiera skillnaden mellan den neoklassiska konstruktivismen och den postmoderna konstruktivismen (Ibid, Eriksson 2014 s. 101-105). Medan båda varianterna anser att det vi upplever på den internationella arenan är socialt konstruerade så har de vilt olika epistemologiska förståelser och i förlängningen också olika ontologiska förståelser. Postmoderna konstruktivister anser att 'objektiv forskning' *aldrig*

---

⁴ Se Morgenthau 1948, s. 15 och hela resonemanget kring realism innan första analys-schemat

⁵ Se stycket om realism innan analys-schemat

kan existera då forskaren allting kommer att projicera sina egna uppfattningar av verkligheten i studien. Neoklassiska konstruktivister menar att det finns något meningsfullt att säga om ‘verkligheten’ och att vi kan komma fram till detta genom väl genomförd forskning (Ibid). De praktiska effekterna av detta är större än de kan verka på en teoretisk nivå. Följer vi den postmoderna konstruktivismen får vi ett perspektiv som nästintill är ett kritiskt perspektiv likt feminismen och poststrukturalismen (Kronsell 2014, s. 115-120, Foucault 1974 s. 47). Följer vi istället den neoklassiska konstruktivismen så är vi åtminstone i linje med realismen och liberalismen angående möjligheten för någon typ av objektiv kunskap och utveckling av teori (Eriksson, 2014, s. 101). Den stora risken här är, enligt mig, om vi skulle använda oss av en nästintill kritisk teori eller en ‘fullblodad’ kritisk teori så är det mycket möjligt att vi kan få överlapp angående koncepten men många kritiska teorier är nästan från början i opposition till teoriutveckling överhuvudtaget. Arbetets själva syfte skulle således stå i konflikt med en av teorierna då mitt metodologiska tillvägagångssätt såväl som mitt syfte med studien inte skulle vara i linje med en eller flera av de teorier som jag väljer.

Komparativt analytiskt ramverk för IR; schema 1

Teori:	Klassisk realism	Liberal institutionalism	Neoklassisk konstruktivism
Huvudfokus:	Makt	Samarbete	Normer
Primär analysenhet:	Stater	Institutioner	Idéer
Sekundär analysenhet:	Statens karaktär	Aktörer/beslutsfattare	‘Verkligheten’

Tolkning av analyschemat

Vi kan börja med att analysera hur huvudfokuset för de tre teorierna kan förenas. Makt, samarbete och normer behöver inte vara skilda områden för akademiskt studie. På många sätt beskriver ett flertal framstående konstruktivister redan sig själva som “realister” i den bemärkelse att saker som makt och anarki har en framstående roll i internationell politik och att det finns en reell påverkan. Där teorierna skiljer sig är snarare vare sig detta nödvändigtvis är grundat i materiella faktorer, men som vi redan etablerat är detta inte något som klassiska realister själva menar utan något de fått tillskrivit till sig eller som senare realister har anammat

(Jackson 2004). Så normer och makt går att förena, går dessa två att förena med huvudfokuset/ämnet samarbete? Enligt utläggningen jag gjorde innan analysens schemat skulle det verka så. De flesta liberaler skulle hålla med om att makt är ett viktigt område att studera och att det finns olika typer av makt som ter sig på olika sätt och att dessa har en reell påverkan på bland annat samarbete. Vidare är olika typer av samarbeten, till exempel internationella institutioner, en formalisering och standardisering av normer (North 1990).

En av de få punkterna som jag inte kommer att försöka att förena är analysenheterna. Jag anser att om jag skulle försöka förena dessa till en sorts gemensam (eller primär) analysenhet så förlorar jag värdet av att sammanfoga teorierna från första början. Så länge områdena och analysenheterna inte är motsägelsefulla så *kan* de bidra till mer nyanserade förklaringar. Vidare, om en förgrenad teori ska konstrueras kan de olika analysenheterna snarare ses som likvärdiga dimensioner av en och samma analys. Dessa dimensioner blir då; makt, institutioner, normer och idéer samt internationella aktörer och dess *karaktär* eller *skick*. Således blir också förklaringar till internationella fenomen relativt lika de redan existerande teorierna ‘at face value’ vilket kommer att demonstreras med praktiska exempel i nästa kapitel. Däremot skulle potentiella handlingsförslag till politiker men också de bakomliggande förklaringarna kunna skilja sig markant. Varför kan de bidra till mer nyanserade förklaringar? Varför vill jag att analysenheterna ska ses som olika dimensioner snarare än att ‘lagra’ teorierna på varandra lite likt vad Barkin (2003, Sterling-Folker 2004 s. 341). På en abstrakt nivå kan svaret till den första frågan förklaras på följande sätt; om jag lagrar teorierna (vertikalt) istället för att ses som dimensioner (horisontellt) riskerar jag att det uppfattas och blir en inkorporering av exempli gratia liberalism och konstruktivism inom realism snarare än en ny teori skapad från grunden av dessa teorier. Praktiska exempel på den här typen av vertikala sammanfogningar är socialliberalism eller liberalsocialism, trots deras likheter är dessa inte horisontella sammanfogningar utan vertikala. I socialliberalism är socialistiska principer lagrade ovanpå de redan existerande liberala tankegångarna och vice versa för liberalsocialism (Busky 2000, Heywood 2017). Ett annat kanske ännu mer aktuellt praktiskt exempel är Barkins skrift som jag till stor del använder i arbetet från 2003. Till och med i titeln “constructivist realism” ser vi ett exempel på denna sorts *vertikala* tankegång av sammanfogningar. För att återgå till problemformuleringen “[...] i min uppsats att utreda förenligheten av de tre teorierna liberalism, realism och konstruktivism inom

internationella relationer (IR). I detta finns en tes att teorierna faktiskt är förenliga inom en och samma ontologiska, epistemologiska, normativa och metodologiska ramverk", problemet är alltså att förena alla teorier under ett och samma *ospecificerade* paraply. Inte under realism i sig, eller liberalism eller konstruktivism. Exempel på teorier eller analytiska verktyg som använder sig av dessa 'horisontella' principer som jag kallar dem är sådana som Martin Hall och Mathieu Mignot har tagit upp under sina föreläsningar (Hall & Mignot 2023) angående de tre faktorerna "coercion, capital and world-view" eller analysen av "international systems and international societies". På ett liknande sätt visar Hendrick Spruyt upp i sin bok *The World Imagined Collective Beliefs and Political Order in the Sinocentric, Islamic and Southeast Asian International Societies* horisontella ramverk för analys. Poängen här är att detta inte är en replikation av någon av dessa konceptualiseringar av världen eller av analysverktyg, men den teoretiska grund som dessa konceptualiseringar är grundade i. Vertikala sammanfogningar kommer också att vara nödvändiga inom vissa områden men förhoppningen är att inte förlora analys dimensionerna. Det måste alltså således fortfarande finnas ett visst ramverk för hur vissa begrepp eller koncept används, annars blir det bara som att använda alla tre teorier samtidigt och beskriva deras förklaringar jämte med varandra istället för en förgrenad teori.

Klarifikationer och begreppsanvändning

Jag kommer nu att så kortfattat som möjligt att försöka klarifiera hur vissa av teorierna använder vissa begrepp och hur dessa skilda förklaringar kan sammanfogas. Ett exempel på ett ord som alla tre teorier använder men vars definition av ordet skiljs åt är makt.

Makt tenderar att användas av realister nästintill som synonym till neoliberal Joseph Nyes begrepp "hård makt". Hård makt är mer eller mindre materiell makt, såsom militär och ekonomisk makt. Av dessa så lägger realister störst fokus på den militära makten men ekonomisk makt är inte helt irrelevant. Samtidigt har du liberaler som använder sig av begreppet makt, både i form av mjuk och hård makt. Där mjuk makt är förmågan att använda kulturellt inflytande, normer, institutioner, status et cetera (Nye 19 april 2016). Makt för konstruktivister passar dels inom ramen för mjuk makt men man menar istället att allting i grunden är mjuk makt. Det som separerar mjuk och hård makt har egentligen ingenting att göra med skiljaktigheter av materiella och icke-materiella faktorer eller ekonomi och normer utan är istället något som vi arbiträrt bestämmer inom vår kultur. En viktig punkt att poängtera här är att det finns substantiell

överlapp mellan hur begreppet används inom teorierna. Exempelvis så menar inte klassiska realister att makt är materiellt eller att det är något mätbart, det är således en *konstruktion* även för realister men det är grundat i faktorer som i huvudsak är materiella (Jackson 2003, s. 329-331). Ett exempel på detta är hur realister tenderar att använda relativt bred retorik när de beskriver stater, exempelvis stormakter, mindre makter. Att vara en stormakt är inte enligt en realist för att de har X antal vapen och spenderar Y av sin ekonomi på militär utan är en tankekonstruktion, ett koncept för att förstå sig på olika staters relation till varandra (Ibid). Ett verkligt exempel på det är hur politiker, ända sedan kärnvapen först användes, varit väldigt skeptiska mot alla andra stater som har kärnvapen. Vilket ofta är en av huvudanledningarna som citerats när nedrustningsavtal skrivits (Nye 1986). Samtidigt finns det en oproportionerlig reaktion mot vissa stater som har kärnvapen. Detta är ofta en vanlig kritik som bland annat konstruktivister riktat mot realismen. Så vi har kärnvapen som vi kan kalla X och vår världsåskådning som vi kan kalla Y och handel och internationella institutioner för Z. X är i grunden en materiell sak som vi också är rädda för (realism) men varför agerar vi då inte lika mot alla stater som har kärnvapen? På grund av Y, vår världsåskådning, ser vi inte Frankrike som en fiende men vi ser Ryssland som en fiende (i Sverige). Genom Z kan vi upprätta ett kulturellt och ekonomiskt utbyte som över tid leder till än mer delad världsåskådning Y vilket leder till mer tillit och ökad Kooperation Z. Om något leder till att denna tillit bryts eller institutionen fallerar eller något annat oväntat händer återvänder vi till den materiella rädslan för X. Det sistnämnda exemplet är bara ett smakprov på hur kombinerade koncept från de olika teorierna kan funka tillsammans. Detta är alltså inte menat att vara ett faktiskt argument, det lämnar jag till det praktiska kapitlet.

Således för att en förgrenad teori ska kunna fungera så behöver vi ha ett gemensamt ramverk inte bara för de stora frågorna men även på en begrepps nivå. En teori är inte hållbar om samma begrepp används på en mängd olika sätt hela tiden. För att belysa detta och på ett enkelt sätt kunna visualisera detta har jag gjort ett analyschema för begrepp som är vanligt förekommande inom respektive teori. Vi kommer sedan pröva vare sig dessa begrepp täcks in under en och samma definition som det redan är eller om det krävs en förändring av definitioner.

Analyschema 2: Begrepp

Teori	Klassisk realism	Liberal institutionalism	Neoklassisk konstruktivism
Begrepp 1	Makt	Hård makt, mjuk makt	Makt
Förklaring	Makt är inte mätbart och materiellt i sig, man kan inte säga "y har så mycket makt och x har så mycket makt". Samtidigt är makt grundat i materiella faktorer, vare sig detta är ekonomi, militär, geografi och så vidare	Det finns två olika typer av makt: Hård makt, vilket är tydligt kopplade till materiella faktorer, exempel på sådan makt är ekonomisk och militär makt. Mjuk makt är motsatsen, det är grundat i normer och världsåskådning. Status och institutioner kan vara exempel på detta.	Makt är i grunden något som är konstruerat. Makt är vad vi gör det till. Vi tillskriver vissa saker makt, vi tillskriver vissa kunskaper makt, vi tillskriver vissa kulturer makt. Inget av detta är mätbart på en skala men det finns en gemensam förståelse kring vad som innefattar makt och vad som inte innefattar makt. Exempelvis, att ett land har många universitetsutbildade kan vara en form av makt om man värdesätter utbildning och ekonomi.
Begrepp 2	Anarki	Anarki	Anarki
Förklaring	Ett stadie där ingen central auktoritet (med våldsmonopol) existerar och mänsklig natur får lov att utspela sig till fullo.	Ett stadie där ingen central auktoritet (med våldsmonopol) existerar och mänsklig natur får lov att utspela sig till fullo om detta inte mitigeras av upprättandet av gemensamma men inte 'statliga/överstatliga' institutioner genomförs. Dessa	En gemensam konstruktion av nationalstater. En konstruktion där våra föreställningar om vad det betyder att ha ett system av aktörer, dominerat av nationalstater utan en central auktoritet får löpa vilt.

		institutioner kan sedan skapa möjlighet för oss att bygga tillit och skapa interdependens.	
Begrepp 3	Mänsklig natur	Mänsklig natur	Mänsklig natur
Förklaring	Det finns en mängd olika typer av sätt som en människa kan vara på. Det finns <i>vissa</i> människor som tänker på överlevnad mer än allt annat. Det bästa sättet att garantera sin egen överlevnad är att ha makt vilket tillåter dig att förhindra att andra skadar eller dödar dig. I längden kommer enbart de människor med detta tankesätt att ha makten - eftersom det är dessa som eftersträvar det. På liknande sätt fungerar stater, eftersom stater är styrda av människor.	Människor är individer. Individer som gärna handlar och samarbetar med varandra. Vissa individer är girigare än andra. Vissa individer eftersträvar makt (vare sig hård eller mjuk) - om världen är omitigerad det vill säga okontrollerad så kommer den naturliga skepticismen hos människor och politiker att ta över och styra världen.	Identiteter, intressen och förståelser av världen får vi av våra kollektiva idéer, inte av naturen. Mänsklig natur är social och skapande. Vår sociala natur och vilja att skapa och förstå världen leder oss till att tillskriva värden till saker och ting, skapa koncept och idéer.

Jag kommer att börja analysera dessa begrepp nedifrån och upp. Det vill säga att jag kommer börja analysera de olika perspektiven av mänsklig natur och vare sig dessa är kompatibla eller inte, sedan kommer jag göra detsamma för anarki och makt. Anledningen till detta är att jag anser att om förståelsen av mänsklig natur skiljer sig markant så blir det oerhört svårt att förena de andra två begreppen.

Mänsklig natur

Den grundläggande motsättningen jag finner av de tre perspektivens definitioner av mänsklig natur är framförallt mellan realismen och liberalismen. Konstruktivismens beskrivning: att människor i grunden är sociala varelser och våra förståelser av verkligheten kommer från denna sociala natur är inte inkompatibel med varken realismens- eller liberalismens beskrivningar av mänsklig natur (Eriksson, 2014 s. 99-102, Nordin 1999, s. 77-80, s. 88-91). Båda teorierna kan separat kombineras med konstruktivismens förståelse men inte tillsammans. Detta på grund av att liberalismen ser en möjlighet för mitigering av skepticism i upprättandet av institutioner där realister ser en fortsatt problematik utan en central auktoritet. Det finns ett par sätt att lösa denna motsättning. Den första är om vi istället inkluderar samarbets aspekten av liberalism med realismens beskrivning av mänsklig natur och om institutioner på något sätt skulle förändra förutsättningarna för överlevnad från hur det redan är. Är det praktiskt gynnsamt för oss att göra detta? Om vi ser på upprättandet av institutioner och fostrande av tillit i mänskliga samfund där stater inte finns, förekommer det då mindre konflikt? Och betyder denna minskning i konflikt att det är en konsekvens av institutionerna och fostrandet av tillit eller av rådande maktbalans, statskick och vem som styr? Den sista frågan skulle i sådana fall vara, är detta på grund av att institutionerna i sig förändrat förutsättningar för överlevnad eller överlevnaden av människor/stater som inte eftersträvar makt (realistisk definition)?

Om svaret på dessa frågor är ja, då skulle vi kunna få in allt under en och samma definition, genom en förändring av de realistiska antaganden om mänsklig natur. Nämligen att dessa kan förändras av institutioner.

Ett annat alternativ skulle vara borttagningen av tesen att "I längden kommer enbart de människor med detta tankesätt att ha makten - eftersom det är dessa som eftersträvar det. På liknande sätt fungerar stater, eftersom stater är styrda av människor." eller en förändring av det. Om anarki inte enbart främjar överlevnaden av aktörer som eftersträvar makt, så skulle makt fortfarande ha en avgörande roll inom internationell politik samtidigt som internationella institutioner skulle kunna främja samarbete (där det annars inte hade skett).

Ett sista alternativ är ett lite mer konstruktivistiskt tankesätt. Om våra förståelser av vad överlevnad överhuvudtaget innebär, vad makt är och hur det internationella systemet är konstruerat. Är formade på ett sätt där den föregående paragrafens teser fortfarande gäller men med bakgrund att de är konstruerade där samarbete (dels genom institutioner) kan ändra dessa konstruktioner så skulle det få plats inom en och samma världssyn.

Anarki

När det gäller anarki är alla tre perspektiven i enigheten att något som kan beskrivas som anarki existerar inom internationell politik. Alla tre är eniga att det också har en direkt påverkan på hur olika politier agerar. Det är snarare vad anarki innebär som är den punkt där teorierna är oense. Konstruktivister menar inte nödvändigtvis att effekterna av anarki inte är de som liberalismen eller realismen framlägger. Konstruktivismen menar enbart att anarki är en konstruktion som är socialt etablerad och effekterna av det är också en konsekvens av dessa sociala konstruktioner. Realismen och liberalismen håller för det mesta med varandra angående anarki och det är snarare deras syn på mänsklig natur (behandlat ovan) som skiljer sig vilket leder till olika konsekvenser när anarki råder. Den stora skillnaden här är även den mellan realismen och liberalismen vad angår, hur direkt kopplingen mellan mänsklig natur och politiskt handlande är. För klassiska realister är det en självklar koppling och följd där det för liberaler snarare är en koppling än en *absolut* konsekvens. Jag skulle därmed säga att det inte finns något reellt förhållande vad gäller en förgrening på denna punkt.

Makt

Förståelsen av makt och användning av ordet är utan tvekan det begrepp av de tre i analys-schemat som skiljer sig mest från teori till teori. Dock antar alla antingen explicit eller implicit makts roll i internationell politik (Wendt 1999 s. 13-14) Jag har redan använt ordet makt som ett exempel och gått en del in på skiljaktigheter i användningen. I analys-schemat finns också en tydlig visualisering av skiljaktigheterna. Min analys av begreppen leder mig till att tro att vi måste förändra realismens definition och användning av ordet makt. Dess beskrivning av begreppet är det mest restriktiva men kanske också det tydligaste. Tydligheten kan leda till en lättare förståelse och restriktiviteten kan i vissa hänseenden leda till mer djup. För att förhindra att förlora denna tydlighet och restriktiviteten anser jag att det bästa, om förenlighet eftertraktas, är att använda en mer nyanserad definition av ordet makt, som Joseph Nye eller Steven Lukes definitioner men som grundats i en konstruktivistisk tankegång. Låt oss börja med tankegången som jag anser bör vara konstruktivistisk. Makt är ett socialt konstruerat koncept och all makt är i grund immateriell. Det vill säga att makt *inte* är grundad i materiella faktorer. Justerar vi detta lite och istället säger att makt till stor del *inte* är grundad i materiella faktorer så

kan vi senare inkorporera de lite mer materiella koncepterna av makt som finns i realism och till viss del i liberalism. Om vi först provar att lägga till Joseph Nyes koncept om hård och mjuk makt till denna förståelse så får vi det följande: Hård makt är makt där vi får aktörer att göra som vi vill antingen genom tvång eller betalning. Det kan vara att hot, mutor, direkta betalningar et cetera. För våra syften kan vi säga att det i huvudsak är ekonomiska och militära faktorer (men det kan också inkludera andra saker). Den andra typen av makt är mjuk makt. Mjuk makt är förmågan att få aktörer att göra som vi vill genom att enbart övertala dem (utan betalning, hot eller våld) eller att få varandra att inse gemensamma mål (Nye 19 april 2016). Jag anser inte att denna definition av makt adekvat inkluderar de konstruktivistiska principer som jag anser bör inkluderas. Normer, en delad kultur och ekonomisk integration dels genom institutioner är här realiserat men det faktiska djupet av hur dessa är påverkade av sociala faktorer är inte realiserat här enligt mig. Om vi istället provar att använda oss av Steven Lukes definition av makt, vilket bygger på Robert Dahls och Bachrach & Baratz definitioner då? Steven Lukes använder sig av tre olika dimensioner av makt: beslutsfattarmakt, icke-beslutsfattandemakt och ideologisk makt (1974). Beslutsfattarmakt är den direkta makten att fatta beslut (Dahls definition)(1957). Den icke-beslutsfattandemakten är makten att bestämma vad som är med på agendan, vilka problem som pratas om och vad som är aktuellt (Bachrach & Baratz definition)(1962). Den sista, ideologisk makt, är makten att påverka hur människor tänker och uppfattar saker. Till exempel genom propaganda kan man få människor att tro och prioritera vissa saker som de annars inte hade gjort. Detta är en definition som får med en massa aspekter inom konstruktivism och en del inom liberalismen.

Om vi gör en modifikation och delar upp typerna av makt i två kategorier, våldsamt och icke-våldsamt. De våldsamma versionerna av beslutsfattandemakt, icke-beslutsfattandemakt och ideologisk makt blir varianter av dessa typer av makt som genomförs genom våld eller hot om våld. De icke-våldsamma versionerna är varianter där saker som ekonomiska eller normativa faktorer påverkar människor. Exempel här är våldsamt ideologisk makt som är en kombination av sociala konstruktioner men som upprätthålls genom tvång icke-våldsamt ideologisk makt är sociala konstruktioner som ges till oss utan våld. Ett exempel på vardera är normer som vi har som är kodifierade (det vill säga lagar) där du kan bli straffad om du inte följer dem. Dessa upprätthålls alltså med ett underliggande hot om våld (bryter du mot dem kommer polisen att ta dig och låsa in dig), samtidigt har du andra normer som inte är kodifierade då är det den sociala

förväntningarna och pressen som får oss att agera i linje med vad som förväntas utan ett hot om våld. Jag anser att det är på detta sistnämnda sätt som vi bör se på makt om vi önskar att förgrena teorierna.

Sammanfattning

När helheten tas i beaktning ser jag inte att det föreligger tillräckligt med diskrepans mellan teorierna för att en förgrening inte ska vara möjlig. Frågan nu är hur praktiskt användbar den är och om de sammanfogningar vi gjort på en teoretisk nivå faktiskt fungerar i praktiken. Jag kommer därför i nästföljande kapitel att preliminärt pröva den förgrenade teorins förklaringsstyrka. Faller teorin här trots att det funkar rent teoretiskt kommer jag inte att anse att en förgrenad teori är att eftersträva eller att jag lyckats förena de på ett framgångsrikt sätt då en av målen för studien var “[...] den måste alltså ha åtminstone en liknande förklaringskraft som teorierna har på egen hand om inte mer. Om resultatet blir en väldigt ökad bredd men ett förlorat djup finns det ingen reell användning av teorin.”.

4. Praktisk sammanfogning

Vi har nu etablerat i teorikapitlet både varför teorierna är valda, varför teoretikerna är valda och efterföljande varför dessa varianter av teorierna är valda. Vi har vidare etablerat vad varje teori bidrar med och vi har även analyserat förenligheten på en teoretisk nivå. Jag anser att jag på ett adekvat sätt presenterat en möjlig version av en sådan förgrenad teori, för att grunda det i något praktiskt har jag valt att inkludera detta kapitel. Jag kommer att presentera ett exempel som jag kommer att förklara med hjälp av den förgrenade 'teorin'. Jag kommer sedan kort att diskutera eventuell kritik mot detta i diskussionsdelen, inte minst från grundteorierna som uppsatsen utgår ifrån.

Exemplet jag kommer använda mig av är vad jag här kommer att kalla 'modern statskonst'. Med modern statskonst menar jag här hur stater genom ny teknologi och en ständigt globaliserande värld utnyttjar misinformation och cyberattacker i kombination med vad vi kan kalla 'gammal statskonst' som är mer konventionella metoder såsom krig, hot om våld, handel, spioner, eller bidrag till politisk allierade i 'fientliga' stater. För att tydligt och relativt kortfattat analysera problemet kommer jag ställa en rad frågor som vi ska besvara. Hur används dessa metoder och till vilka koncept och begrepp kan vi koppla och förklara dem? Varför används dem? Vad är logiken bakom dem?

Vi analyserar problemet utifrån våra nya dimensioner som du kan se nedan.

Teori	Förgrenad IR Teori
Huvudfokus	Makt
Primär analysenhet	Internationella aktörer (främst stater men inte enbart), institutioner
Sekundär analysenhet	Statsskick och individer

Eftersom vi har gjort en ny definition av ordet makt kommer maktdimensionen att inkorporera huvudfokuset från både realismen, liberalismen och konstruktivismen (makt, samarbete och

normer, enligt tidigare definitioner). Analysenheterna har vi arrangerat horisontellt och är som sagt olika dimensioner vi kan analysera.

Eftersom fenomenet är 'modern statskonst' vet vi att det är stater som framförallt är analysenheten här så vi börjar med det. Vi kommer att analysera staten både som en individuell analysenhet som sedan bryts ner i dess statsskick och individer inom staten som har kontroll såväl som andra faktorer som påverkar staten som andra internationella aktörer och internationella institutioner, alla dessa analysenheter kommer att analyseras utifrån huvudfokuset *makt*.

Staten utifrån ett maktperspektiv.

Den moderna staten är en polity bland många i dagens värld. Det finns en multitud av stater såväl som icke-statliga aktörer som har enormt inflytande på den internationella scenen. Idag finns det även så stora internationella institutioner som nästan (eller kan) betraktas som sina egna aktörer på den internationella arenan. Vi börjar på en grundläggande nivå. Om antagandet att mänsklig natur är en där både skepticism såväl som samarbete och tillit existerar. Samtidigt som vår överlevnad inte bara främjas av vår vilja eller förmåga att eftersträva makt men en där alla dessa konstant är i 'kamp' med varandra, så får vi en samling människor som är nyanserade i deras eftersträvan, ständigt skiftande beroende på situation och sociala omständigheter. Vidare, vad som kan definieras som överlevnad är inte heller en självklarhet, överlevnad i sig (på både individuell och statlig nivå) kan vara mycket mer än den fysiska överlevnaden. Det kan innebära att du lever vidare genom ditt arbete (idéer och föreställningar) men också genom dina barn och så vidare. På liknande sätt kan stater överleva på en mängd olika sätt, en stats ideal kan leva vidare, genom forsknings- och idétraditioner, religion, men också andra materiella faktorer som att befolkningen lever vidare. I förlängningen - om det är sant att stater agerar som människor eller att dessa antaganden gäller för stater - är stater också nyanserade konstruktioner som hela tiden har skiftande prioriteringar (ibland motstridiga) som berör en multitud av olika punkter. Den moderna staten och därefter den moderna statskonsten är således en kombination av dessa principer tillsammans med de förutsättningar som vi har idag.

Modern statskonst i en anarkisk värld.

Som vi redan etablerat i det teoretiska kapitlet så råder anarki. Var denna anarki är grundad är mer eller mindre irrelevant för detta exemplet. Att anarki råder innebär att stater kommer att agera utan någon central auktoritet som kan stoppa dem. Som vi nämnt ovan vare sig detta är mänsklig natur som utspelar sig på en internationell skala eller staters natur är mer eller mindre ointressant så länge effekterna är detsamma. Om våra teser om i det föregående stycket då stämmer, och anarki råder vilket den förgrenade teorin antar, så bör vi se stater som agerar med både tillit, skepticism och en vilja att samarbeta. Är detta en del av modern statskonst då? Det skulle jag hävda, moderna stater är (historiskt sett) extremt integrerade både ekonomiskt, politiskt men även militärt på en skala som inte tidigare skådats (globalism)(Tallberg 2014 s. 199-216). Samtidigt har mängden stora internationella konflikter gått ner i takt med ökandet av handel, integration och upprättandet av internationella institutioner (trots en uppgång de senaste par åren) (Ibid). Stater använder sig av olika typer av både våldsamma och icke-våldsamma versioner av makt. Våldsam i denna bemärkelse blir mer likt tvång eller det engelska ordet "force". Dessa moderna versioner av våldsam och icke-våldsam makt är bland annat tillgång till välutbildade programmerare som kan betalas bra för att garantera sin egen säkerhet och hota andras. I förlängningen kan även icke-statliga aktörer bli "weaponized" av stater på grund av deras lika trosföreställningar, hot om våld, förekomst i en viss stat på grund av deras marknad et cetera. Dessa icke-statliga aktörer, som är stora internationella aktörer i sin egen rätt, har tillgång till välprogrammerade algoritmer och AI som är i framkanten av teknologisk innovation. Vi har alltså å ena sidan en rad exempel på hur skepticism fortfarande präglar internationell politik och effekten av våra teknologiska innovationer och å andra sidan en allt mer integrerad värld på nästan varje punkt. Vi har samtidigt mer 'konventionella' fenomen som pågår såsom kriget i Ukraina.

Praktisk analys:

Vår förståelse av världen skiftas och kulturellt inflytande hos 'andra' stater ökar vilket ändrar våra kulturella förståelser (framförallt icke-våldsam ideologisk makt). Vi har ökad handel runt världen (både våldsam och icke-våldsamma versioner av icke-beslutsfattande och ideologisk makt) och internationella institutioner spelar, i en modern värld, stor roll (alla icke-våldsamma typer av makt) och internationella organisationer som till och med har arméer idag eller fram tills nyligen, exempli gratia Förenta Nationerna och Werner Gruppen (framförallt våldsam

icke-beslutsfattande men till viss del också beslutsfattande makt). Skepticism och vilja att överleva präglar fortfarande den internationella arenan (mänsklig natur) men det gör även samarbete och tillit (mänsklig natur). Teorin skulle således få oss att säga att modern statskonst är en kombination av alla dessa faktorer i den sociala kontext vi befinner oss idag. Stater vill överleva (både fysiskt men också genom andra metoder) men det är inte deras enda strävan (se Tjeckoslovakiens fredliga upplösning, nedrustningsavtal framförallt gällande kärnvapen och EU).

Finns det någon slutsats överhuvudtaget då? Eller är konsekvensen av denna förgrenade teori att vi inte kan säga något alls förutom vaga uttalanden? Jo, det kan vi. Slutsatsen är det följande: modern statskonst (och även internationella relationer) handlar om olika typer av makt. Definitionen av ordet makt skiljer sig dock från de tidigare definitionerna i uppsatsen (innan sammanfogningen i kapitel 3).

5. Resultat/slutsats

Resultatet av studien var att en förgrening utan modifieringar ej är möjlig. Vidare är en förgrening av teorierna om enbart borttagelsen av vissa antaganden eller koncept från vissa teorier tas i beaktning möjlig men inte vetenskapligt intressant. En förgrening har möjlighet att vara både möjlig (existera under samma ontologiska, epistemologiska och metodologiska ram) och vetenskapligt intressant om vissa modifieringar (som kan ses som mer eller mindre signifikanta) görs av teorierna. Dessa modifieringar är allt från specifika tolkningar till ändrade definitioner. Överlag är jag relativt nöjd med resultatet då jag anser att jag åtminstone delvis har besvarat frågeställningen och uppnått studiens syfte. Däremot hade jag inte möjlighet att till fullo se över, på djupet, olika alternativa metoder att förgrena teorierna.

Som jag redan nämnde i kapitel ett räknade jag inte med att kunna konstruera en renodlad ny 'meta' teori men resultaten som jag fick i studien är dels på grund av urvalet av koncept/begrepp och min tolkning av dessa. Jag har argumenterat för dessa val i studien men det finns onekligen argument för alternativa tolkningar och andra val av koncept/begrepp som åtminstone har potential för att kunna generera andra resultat.

Denna möjliga förgrening, vad innebär det? Vad är det för slutsatser vi kan dra från det? Den möjliga förgreningen som jag väldigt kortfattat tillämpar vissa aspekter av i det praktiska kapitlet, är *inte* en teori utan snarare grundstenar som senare kan utvecklas till en teori om så önskas (och det är möjligt att bygga vidare). Det skulle således vara mer ackurat att säga att förgrening var möjlig i dessa aspekter som jag testade den, att en förgrening är möjlig för dessa grundstenar än att kunna med säkerhet fastställa att en förgrenad teori är fullt möjlig. Detta eftersom jag inte själv inom arbetets ram varken får plats med eller har tid för det.

Min tolkning av resultaten är att det finns potential för att kunna få mer nyanserade förståelser av verkligheten, framförallt kring specifika fenomen. Men att dess användning för mer generella problem kan vara begränsad. Detta då sammanfogningens resultat inte producerat några "eviga lagar" likt realismen eller en förutsägbar utveckling (som liberalismen och marxismen förutspår), detta behöver dock inte nödvändigtvis betyda att det inte kan vara användbart, något som kommer att diskuteras mer i diskussionskapitlet nedan.

6. Diskussion

Jag är överlag nöjd med arbetet och ser att ämnet mer generellt är något som kan vara av stort inomvetenskapligt intresse. När jag här säger “ämnet” menar jag inte enbart min sammanfogning av byggstenarna inom dessa teorier, inte heller menar jag en sammanfogning av dessa teorier överhuvudtaget. Jag menar snarare ämnet i den bemärkelse att utforska möjligheten att inkorporera olika aspekter av olika teorier för att utveckla nya teorier och nya analytiska verktyg. Detta görs självklart hela tiden, implicit och explicit i form av kultur och idéhistoria men specifika studier inom ämnet hade kunnat vara väldigt intressant.

Studien gled lite ifrån min ursprungliga metod men jag anser fortfarande att studien bibehåller kraven för intersubjektivitet genom en tydlig argumentation för mina val och slutsatser. Stundvis kan visa vägval betraktas som arbiträra men jag ansåg att studien behövde praktiska exempel för att förhindra att hela arbetet skulle bli för abstrakt och således svårare att följa. Därmed beslöt jag att vissa metodologiska uppoffringar var nödvändiga. Med det sagt gjordes dessa ‘arbiträra’ exempel/val efter att den teoretiska argumentationen redan förts så att reproducerbarheten och kritiserbarheten skulle hållas intakt.

Användbarheten av resultaten diskuterades kort i föregående kapitel. Jag kommer nu att diskutera lite vad jag menade med “Detta då sammanfogningens resultat inte producerat några “eviga lagar” likt realismen eller en förutsägbar utveckling (som liberalismen och marxismen förutspår), detta behöver dock inte nödvändigtvis betyda att det inte kan vara användbart [...]”. Jag drar slutsatsen att på grund av bristen av “eviga lagar” eller “förutsägbar utveckling” kan det vid första anblicken verka som att arbetet kan vara svårt att applicera på generella problem över tid. Vad jag menar med detta är inte att arbetet inte kan användas för att säga något om dessa generella problem över tid men att det som konsekvens kommer att producera en större variation i förklaringarna. Detta kan både vara en styrka och en svaghet i teorin. Styrkan kan vara att det reflekterar verkligheten bättre (då vår värld ständigt förändras) samtidigt som vissa saker är konstanta även inom det förgrenade verket, exempelvis mänsklig natur. Svagheten kan däremot vara att det gör verket mer svårförstått, kräver mer tolkning och till följd finns en viss motvilja att förklara fenomen på detta vis då inga ‘simpла’ förklaringar kan finnas.

Det skulle vara väldigt intressant om någon tog samma forskningsproblem men istället valde andra koncept att fokusera på, eller byta ut en teori mot en annan eller försökte utveckla arbetet till en faktiskt teori för att sedan pröva den.

Litteraturlista:

Bachrach, Peter, and Morton S. Baratz. (1962) "Two Faces of Power." *The American Political Science Review* 56, no. 4 (1962): 947–52. <https://doi.org/10.2307/1952796>.

Badersten, Björn. 2006. *Normativ Metod. Att studera det önskvärda*. Lund: Studentlitteratur

Barkin, J. Samuel. 2003. Realist Constructivism, *International Studies Review*, Volume 5, Issue 3, September 2003, s. 325–342

Beckman, Ludvig. 2005. *Grundbok i idéanalys*. 1 uppl. Santréus Förlag

Busky, D. F. (2000). *Democratic Socialism: A Global Survey*. Greenwood Publishing Group.

Carr, Edward Hallett. (1964) *The Twenty Years' Crisis, 1919-1939: An Introduction to the Study International Relations*. Reprinted from the earlier edition. New York: Harpe

Crawford, R. M. (2000). The norms of international society. In S. Smith, K. Booth, & M. Zalewski (Eds.), *International theory: Positivism and beyond* (pp. 218-233). Cambridge University Press.

Dahl, Robert A. (1959). *The concept of power*. Indianapolis: The Bobbs-Merrill Comp.

Ericson, Magnus 2014 [2014] "Liberalism" i Gustavsson, Jakob & Jonas Tallberg (red.), *Internationella Relationer*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur, 67-80

Eriksson, Johan, 2014 [2014] "Konstruktivism" i Gustavsson, Jakob & Jonas Tallberg (red.), *Internationella Relationer*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur, 53-65

Foucault, Michel 1974 (översatt år 1987 av Bjurström, C. G.) [2009] "Makt: ur Övervakning och Straff" i Söderholm, Peter (red.), *Texter i samtida politisk teori*. 2. uppl. Malmö: Liber

Hall & Mignot, M., M., (2023) Lectures from week 3 - through to final lecture. Lunds University. Political Science Institution.

Hall, Martin, 2014 [2014] "Realism" i Gustavsson, Jakob & Jonas Tallberg (red.), Internationella Relationer. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur, 53-65

Heywood, Andrew. 2017. Political Ideologies: An introduction. 6 uppl. Palgrave: Macmillan

Jackson, Patrick Thaddeus & Daniel H. Nexon. 2004. "Bridging the Gap: Toward a Realist-Constructivist Dialogue." International Studies Review, vol. 6, no. 2, 2004, pp. 337-52. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/3699614> . Hämtad 10 dec. 2023.

Jervis, Robert. 1999. Realism, Neoliberalism, and Cooperation: Understanding the Debate. International Security. Vol. 24, No. 1. 42-63. MIT Press

Jørgensen, Marianne Winther & Louise Phillips. 1999. Diskursanalys som teori och metod. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur

Keohane, Robert O. (1984). After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy. Foreign Affairs, 63(2), p.414. doi:<https://doi.org/10.2307/20042201>.

Keohane, Robert O. (1989). International institutions and state power : essays in international relations theory. London: Westview Press.

Kronsell, Annica, 2014 [2014] "Feminism" i Gustavsson, Jakob & Jonas Tallberg (red.), Internationella Relationer. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur, 53-65

Lukes, Steven. (1974). Power : a radical view. Houndmills: The Macmillan.

Lysholdt, Robert (2023). "Kuwait, Irak och Syrien. Vad har lett till en så konfliktdrabbad religion?"

Morgenthau, H.J. (1948). *Politics Among Nations: The struggle for Power and Peace*. New York: A.A. Knopf.

Niccolò Machiavelli (2020). *The Prince: the Original 1532 Edition (Illustrated)*.

North, D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press.

Nye, Joseph (1986). *Nuclear ethics*. New York: Free Press ; London.

Nye, Joseph. 19 april "Center for Strategic & International Studies" (2016). Joseph S. Nye, Jr.: What Is Power? YouTube. Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=ehgHglSw1Io>.

Ruggie, J.G. (1998). What Makes the World Hang Together? Neo-utilitarianism and the Social Constructivist Challenge. *International Organization*, 52(4), pp.855–885.
doi:<https://doi.org/10.1162/002081898550770>.

Spruyt, Hendrik, (2020). *The World Imagined: Collective Beliefs and Political Order in the Sinocentric, Islamic and Southeast Asian International Societies*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tallberg, Jonas, 2014 [2014] "Internationellt samarbete" i Gustavsson, Jakob & Jonas Tallberg (red.), *Internationella Relationer*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur, 53-65

Teorell, Jan & Torsten Svensson. 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Stockholm: Liber

Waltz, Kenneth. (1979). *Theory of International Politics*. Boston: Addison-Wesley Publishing Company.

Waltz, Kenneth .N. (1959). *Man, the State and War*. New York.

Wendt, Alexander (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press

Wendt, Alexander. (1992). "Anarchy is what States Make of it": The Social Construction of Power Politics. *International Organization*, 46(2), 391–425. <http://www.jstor.org/stable/2706858>